

דוגמה שגל חריצות

הנושא היה "חוק חווי עבודה" — חוק שבא להגדיר את חובותיו של העובד כלפי מעסיקו. בין השאר נאמר בחוק כי העובד חייב "לעשות עבודתו בנאמנות, בחריצות ובהתאם להוראות של המעביד". כשהגעתי לסעיף זה, בשעת נאומי, השקפתי על האולם וראיתי כי ניכחים בו כעשרה חברים. הערתי על כך:

אורי אבנרי: כאשר אנחנו דנים בחובת העובד לעבוד, בנאמנות, בחריצות ובהתאם להוראות המעביד, קשה מאוד שלא להעיר על כך שחברי הכנסת עצמם אינם בדיק דוגמה טובה. אני מקווה שהם דוגמה לנאמנות, ולמילוי הוראות המעביד (שהוא, במקרה זה, החוק). אך על חריצות — כשנוכחים כאן כרגע פחות מעשרה חברי הכנסת — קשה לדבר.

מנחם יריד: חשבתי שכבר נגמלת מהנוהג הזה!
אורי אבנרי: אתה לא תיגמל מזה כל עוד אני פה. אתה יכול, אולי, להיגמל ממני, בעודת הגדלת אחורי החסימה. אבל כל זמן שאני פה — אמצח נגד זה שמליאת הכנסת הזאת כמעט ריקה.

היו"ר רות הקטין: חברי הכנסת, לא זה הנושא — — —
אורי אבנרי: זה הנושא. בהצעת החוק שלפנינו נאמר כי "העובד חייב לעשות עבודתו בנאמנות, בחריצות ובהתאם להוראות המעביד". אנו עובדים של המדינה, של אזרחי ישראל. אזרחי ישראל משלמים לנו שכר, ויהיה זה נאה אם הכנסת תדגים בעצמה את אשר היא רוצה לחוקק לאחרים.

אליעזר שופטק: עד עכשיו לא היה החוק הזה.
אורי אבנרי: יש פה סעיף האומר שחוק זה יחול רק בעתיד. אני מציע, אפוא, שזה יחול בעתיד על הכנסת.

אורי אבנרי: זה היה, בערך, בשעה 6.30. כעבור חצי שעה, בשעה 7.00, כשעוד נמשך הדיבור על אותה הצעת חוק, ערכת מיפקד. נכחו באולם, מלבד היו"ר (הקטין), הנואם (טובי), שר העבודה אני, ש לש חריצות:

רשימת הנוכחים: המערך — 2 מתוך 50 (ארבלי, ביטון). גחיל — 2 מתוך 22 (אבניאל, יריד). מפ"ם — 1 מתוך 8 (פלד). פא"י — 1 מתוך 2 (ורדיגר). נעדרו לחלוטין סיעות המפד"ל, אגו"י, ל"ע, המרכז החופשי, מק"י.

תמיהני מה היה קורה במפעל פרטי במצב כזה. חלק מן הנעדרים היו בסיוול מאורגן — המשלחת של חברי הכנסת בצרפת. בהקשר זה אולי כדאי להזכיר את הדברים שאמרנו, לפני שבועיים, בעת הדיון על שיגור משלחת הכנסת לגרמניה. נמנענו או מהצבעה, ומסרונו הודעה זו:

אורי אבנרי: נמנענו מהצבעה, כי אנו מתנגדים לכל הבולמוס של נסיעות חברי כנסת בעולם, בכל ימות השנה, ובימי ישיבותיה — על אחת כמה וכמה.

אנו רואים בבולמוס זה המשך לשיטת חלוקת השלל בין הפלוגות — כנסתיות חברי הכנסת על חשבון חייב משמעותי כחלק מן השלל. התנגדנו לנסיעתם של חברי ועדת הכספים לסיור לימודי-כיכול באירופה, על-חשבון האוצר. היינו רוצים להטיח חסימה על נסיעות כאלה של חברי הכנסת קרנמן וחבריו. אנו תמחים על הרוב המשלחת לצרפת, שרוב חבריה אינם יודעים צרפתית, ושלא נכלל בה אף לא אחד מחברי הכנסת הבקאים במיוחד בענייני צרפת, או השוורים לחוגים מסויימים בצרפת — מח"כ שמעון פרס ועד ח"כ שמואל מיקוניס.

הטיול הקולקטיבי לגרמניה — בעצם ימי ישיבות הכנסת — דינו ככל שאר הטיולים המאורגנים האלה, ופסול כמותם.

ח"כים או רובוטים?

היו"ר דבורה נצר: זוהי הספת מוסר.
אורי אבנרי: חלילה. זוהי הצעה פור ליטית מובהקת.

נגר מס החמס

השבוע עשינו מעשה נוסף לחינוך ה" תנועה החמונית נגד מס-המפלגות. הגשנו הצעת-חוק פרטית, הכוללת שני סעיפים בלבד:

הצעת-חוק מס' ר"ה של ח"כ אורי אבנרי:

"חוק הגנת השכר (תיקון מס' 6). תשכ"ט 1968".

1. טפסי התנגדות.
 ההודעה בכתב (על הסיבוב לשלם את מס המפלגות) תוכל להינתן למעביד בכל דרך שהיא. להקלת משלוח ההודעה יספק מס' רד"עבודה, ביוזמתו, לכל מעביד ספסי התנגדות מתאימים.

כל מעביד יהיה חייב לספק לעובדו טופס התנגדות, בסרם ינכה ממנו את התוספת הנדונה.

2. איסור הפעלת לחץ.
 כל אדם המפעיל לחץ מכל סוג על עובד, עקב סירוב העובד להסכים לניכוי, דינו — קנס עשרת אלפים לירות, או מאסר חודש אחד, על כל מיקרה של הפעלת לחץ.

מתחייב אדם בדין לפי סעיף קטן זה, לאחר שכבר נתחייב לפיו בשתי השנים שלפני כן, דינו — קנס עשרים אלף לירות, או מאסר חודשיים.

האם חייב חברי הכנסת להתפטר, כשהוא עובר מסיעתו לסיעה אחרת?
 שלושה חברי-כנסת — יצחק רפאל מה מפד"ל, יוסף תמיר מהליברלים ויוסף שופמן מחרות, הציעו זאת בהצעות-חוק פרטיות. מובן שהצבענו נגדן. אך עוד לפני כן ניצלנו הזדמנות כדי להגיד את דעתנו על נושא זה:

אורי אבנרי: ברור לחלוטין שיש להתנגד בצורה החריפה ביותר, הקיצונית ביותר, להצעה שהדעת אינה טובלת אותה במדינה דמוקרטית: ש"בוסי"ם מפלגתיים, או מוסדות מפלגתיים כלשהם. תהיה להם שליטה על ובחרי-הציבור, שנבחר בשמו על ידי הציבור.

אילו היתה מתקבלת הצעה כזאת על-ידי רוב הכנסת — הרי היה זה מבטל לחלוטין את ערכה של הכנסת, הופך את הכנסת לפראציה של מזכירות-מפלגות, נוטל כל קיום וחשיבות מחברי הכנסת עצמו.

אם קורה לכם (בסיעה שלי זה עדיין לא קרה) שחברי-כנסת שורש מן הסי עה — — —

ישראל קרגמן: זה עלול לקרות בי ביולוגיה, שאדם מתפצל.

אורי אבנרי: אני מקווה שהאפשרות התיאורטית שחברי-כנסת יוכל לפרוש מסי עת, תהיה קיימת בכנסת הבאה.

אם זה קורה לכם, רבותי חברי-הכנסת מכל המפלגות, הפיתרון לכל הבעיות הללו הוא: אל תכניסו לרשימות-המועמדים כמ אנשים שאינם בוטחים בהם, ואל תנסו לאחו את עיני (או אוזני) הבוחרים בשמות של אנשים שאתם רוצים בהם במערכת הבחירות, אבל לא רוצים אותם למחרת היום בסיעתכם בכנסת.

אחד בפה - אחד בלב

(ד) כמה כספים אספו ואוספים ראשי המרכז החופשי מחוץ-לארץ — באמריקה הדרומית, באמריקה הצפונית ובאפריקה הדרומית הפאסיסטית?
 (ה) איזו ועידה בחרה במוסדות מפלגת המרכז החופשי, הקיימת כבר — כך נזמה לי — קרוב לשנתיים?

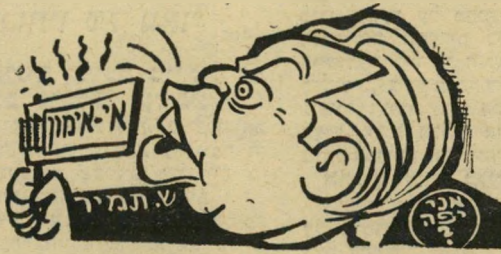
שמואל תמיר: תקבל דו"ח מלא
אורי אבנרי: (ו) מה הקשר בין המרכז החופשי ובין ייצור משונה הקרוי "תיבת-דאר 6484", המוציא סכומים עצומים למודעות-הסתה, הקוראות לחילוי צה"ל לפרוק עול ממשלה דמוקרטית חוקית, והמודעה הזאת היא — — —
אליעזר שופטק: שום קשר!
אורי אבנרי: — — — וכפי שנמסר לי במערכת אחד העיתונים, מר אדר קיסרי, שהוא פקיד בכיר של המרכז החופשי, הוא שמסר את המודעות האלה. אני רק שואל.

כבוד היושבת-ראש, כל זמן שלא קיבלתי תשובות מניחות את הדעת לשאלות הללו — לא ראיתי את עצמי רשאי לתת את הגושפנקה שלי להצעת-החוק הפרטית הזאת, של עקרונותיה אני מסכים בהחלט.

שמואל תמיר: נסתדר בלי הגושפנקה.

אורי אבנרי: מפלגת המרכז החופשי התפלגה, פולגה, הוסלגה (איני יודע איך להסות את הפועל הזה) מתנועת החרות לא על רקע של עקרונות אידיאולוגיים דחוק, אלא על רקע של סיכסוך פנימי שנגע למכתב מסויים. עדיין חייבת תנועה זו להוכיח לציבור שאינה רק רסיס של חרות, מפלגה זקנה במהדורה קטנה יותר. על-ידי הגשת הצעת-חוק שאינה תואמת את הפרקטיקה שלה — היא לא תוכיח לציבור שהיא תנועת רפורמה.

(א) מה הקשר בין המרכז החופשי ובין הסתדרות העובדים הלאומית — ובמה הקשר הזה שונה מן הקשר בין מפלגת-העבודה והסתדרות העובדים הכללית?
 (ב) מה הקשר בין המרכז החופשי לבין קופת-החולים לעובדים לאומיים, ובמה שונה הקשר הזה מן הקשר בין מפלגת-העבודה או מפ"ם לבין קופת-החולים הכללית?
ישראל קרגמן: קופת-החולים הכללית לא מממנת את המפלגות, ואל תשחזו!
אורי אבנרי: אני רק שואל שאלות. אני לא נותן תשובות.
שמואל תמיר: האם הגברת היושבת-ראש תרשה לנו להשיב? נשמח מאוד!

שמואל תמיר בעיני זאב (הארץ):
אליעזר שופטק: זהו אותו הסיגנון של באדר, אותם השקרים
היו"ר דבורה נצר: זאת ההערכה שלכם.
אורי אבנרי: (ג) מאחר שקראתי בעיתון, מפי דובר המרכז החופשי, שהתקציב החדושי של המרכז החופשי הוא 5,000 לירות (סכום קטן לעומת מפלגת העבודה, אבל סכום עצום בהשוואה למה שיש לסיעה שלי) — מעניין אותי מניין באות אותן 60 אלף ל"י לשנה — אם זה לא יותר.

אברהם לינקולן ז"ל אמר פעם שאפשר לרמות חלק מן האנשים כל הזמן, ואת כל האנשים חלק מן הזמן. אולם אי-אפשר לרמות את כל האנשים כל הזמן.

נדמה שסיעת המרכז החופשי כופרת בעיקרון זה. על כל פנים, היא הגישה לכנסת הצעת-חוק שהיא העתקה נאמנה ומילולית מן הדרישות שהעלינו במרוצת צת השנים במאות כתבות ובעשרות נאומים בכנסת — והמופרות על-ידי המרכז החופשי עצמו. למשל: איסור הקשר בין מפלגה ובין איגוד מיקצועי וקופת-החולים, איסור אוסף תרומות בחו"ל, וכו'.

נמנענו מהצבעה על הצעה זו, כדי לחשוף צביעות זו. בנאום שהופרע על-ידי קריאות-ביניים רבות ורצופות אמרנו, בין השאר:

אורי אבנרי: לא נתחכך על השאלה כמה קולות היה מקבל חברי-הכנסת תמיר או חברי-הכנסת באדר, אילו היו מתייצבים בבחירות לבדם. ויכוח זה אינו נוגע לי. נדמה לי שאני האדם היחידי בכנסת היודע כמה קולות הוא קיבל. ... נמנעתי מהצבעה זו מהסיבות הבאות:

אין לי צורך להדגיש שאני תומך תמיכה קיצונית בכל העקרונות הכלליים בהצעת-החוק הזאת. ולראיה: רוב העק רונות האלה מצאו את ביטויין בהצעות-חוק שהבאתי גם אני לכנסת בשלוש השנים האחרונות.

יתר על כן — התנועה שאני מייצג אותה בכנסת נוהגת על-פי עקרונות אלה, אין לה לחלוטין מנגנון שכיר. אין לה לחלוטין תקציב. אין היא אוספת לחלוטין תרומות בחוץ-לארץ.

... אך לא הצבעתי בעד ההצעה המסויימת הזאת, מפני שדנמה לי (ואשמתי במילים עדינות מאוד) שהפרקטיקה של הסיעה, המביאה את ההצעה הזאת, אינה תואמת את התי אוריה הגלומה בהצעת-החוק. אסתפק בכמה שאלות לחברי סיעת המרכז החופשי.

* מילים אלה התייחסו לחילופי דברים בין תמיר ובאדר (חרות). בו האשים כל אחד את השני שלא היה מקבל שום קולות אילו התייצב לבחירות לבדו.